

From: 5.1.2e <5.1.2e@xs4all.nl>
Sent: 5/26/2026 5:58:21 PM +00:00
To: 5.1.2e <5.1.2e@nijmegen.nl>
Cc:
Subject: RE: Theophanu versus Theophano

Beste 5.1.2e,

beide spellingen zijn in beginsel goed, zoals je zelf al aangeeft. Haar Griekse naam is Theophanō, met een lang o (omega) aan het eind, zoals vaker in het Grieks bij vrouwennamen (bv. Sappho, Calypso, Erato, Ino, Leto). Zo staat de naam (dus in Griekse letters: Θεοφανω) op een ivoren reliëfplaatje (zie bijlage 1) met Griekse opschriften waarop de kroning van Otto II en Theophano is afgebeeld en dat in 982/983 wordt gedateerd (hierop is de Waalpainting op de zijgevel van het Holland Casino gebaseerd). Haar naam werd in het westen verlatijnt tot Theophanu, zoals in de tien jaar eerder bij haar huwelijk in Rome opgemaakte oorkonde (zie bijlage 2) en in de in het Latijn geschreven kronieken, bv. die van Thietmar van Merseburg uit haar eigen tijd. Later komt ook Theophana voor (bv. in de Gelderse Kroniek van Willem van Berchen uit de 15de eeuw), in feite een verdere verlatijnsing, met de in het Latijn normale uitgang -a voor vrouwennamen. Ik weet niet of in de middeleeuwse Latijnse teksten ook de spelling Theophano voorkomt en zo ja hoe vaak. Het is erg veel werk om dat uit te zoeken. Hoe dan ook denk ik dat de spelling Theophanu daarin overheerst.

Het is dus een keuze tussen de oorspronkelijke Griekse naam of de na haar huwelijk in het westen gebruikte verlatijnste naam. Het voordeel van de laatste is dat die waarschijnlijk geen vragen oproept, omdat Theophanu door ons tot op de dag van vandaag wordt gebruikt. Een ander voordeel is dat we maar één keizerin Theophanu kennen, terwijl er in Byzantium meer keizerinnen Theophano zijn geweest (<https://nl.wikipedia.org/wiki/Theophano>). De naam Keizerin Theophanosingel zou dus tot verwarring kunnen leiden. Van de andere kant zag ik dat er sinds kort een Europese 'Empress Theophano Prize' bestaat (voor het eerst uitgereikt in 2020, aan Ursula von der Leyen) die is vernoemd naar 'onze' Theophanu (<https://www.theophano.eu>). Met de spelling op -o sluit de naam van de singel daar mooi op aan.

Maar het blijft een keuze, net als die tussen Herakles (Grieks) en Hercules (Latijn).

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@nijmegen.nl>
Verzonden: dinsdag 26 mei 2026 13:27
Aan: 5.1.2e @xs4all.nl
Onderwerp: Theophanu versus Theophano

Beste 5.1.2e,

Vanuit de ambtelijke werkgroep straatnaamgeving heb ik een vraag over de spellingswijzen van de naam van de persoon die we in Nijmegen voornamelijk kennen als Keizerin Theophanu (±960-991).

Naast deze spellingwijze van de naam bestaat ook de Griekse spelling: Keizerin Theophano. In Nijmegen en Lingewaard is eind 2025 volgens die spellingswijze de Keizerin Theophanosingel vastgesteld.

Naar aanleiding van kritische vragen over deze keuze zoeken wij enige inhoudelijke verdieping over de beide manieren waarop je de naam kunt schrijven:

- De Keizerin was voor haar kroning een Byzantijnse prinses. Welke spellingwijze van haar naam kwam in haar eigen tijd het meest voor? Theophano of Theophanu?
- Werd sindsdien in de westerse wereld vooral Theophanu geschreven of was er ook plaats voor Theophano?

Hopelijk zou je dit wat kunnen duiden.

Vriendelijke groet,

coördinator straatnaamgeving

Gemeente Nijmegen

14024

[@nijmegen.nl](mailto: @nijmegen.nl)

bereikbaar op maandag, dinsdag (tot 13.00), donderdag

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2